

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 28/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 10. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť J. G. a R. P., zastúpených advokátkou Mgr. Marcelou Grancovou, Kováčska 28, Košice, ktorou namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Roztoky konaných 15. novembra 2014, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť J. G. a R. P. p r i j í m a na ďalšie konanie.
2. Návrhu na vydanie predbežného opatrenia n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. novembra 2014 doručená sťažnosť J. G. a R. P. (spolu ďalej len „sťažovatelia“), podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorým namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Roztoky konaných 15. novembra 2014 (ďalej aj „napadnuté voľby“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že obaja sťažovatelia kandidovali na funkciu starostu v napadnutých voľbách. J. G. získala podľa zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb 67 hlasov zo 196 odovzdaných hlasovacích lístkov a R. P. získal 44 hlasov zo 196 odovzdaných hlasovacích lístkov. Za starostu obce však bol zvolený M. J. (ďalej aj „odporca“), ktorého malo voliť 85 voličov.

Sťažovatelia namietajú, že odporca v čase moratória *„pokračoval vo vedení volebnej kampane v časti obce, v ktorej je dominantný výskyt občanov rómskej sociálno-etnickej skupiny a tejto znevýhodnenej sociálno-etnickej skupine mal odporca prostredníctvom dvoch obyvateľov obce Roztoky prisľúbiť sumu 15 eur za hlasovanie v jeho prospech“*. V tejto súvislosti sťažovatelia tvrdia, že deň pred napadnutými voľbami odporca prostredníctvom dvoch obyvateľov obce ponúkal alkoholické nápoje s výzvou, aby sa zapísali do zoznamu voličov, ktorí prídu na druhý deň medzi 8.00 h a 9.00 h voliť odporcu do funkcie starostu obce. Ďalšia v sťažnosti označená osoba sa mala na tomto mieste rómskym voličom preukazovať značnou finančnou sumou a tvrdiť, že táto je pripravená pre účely vyplatenia sľubovanej odmeny. Ako ďalšie porušenie volebného moratória a volebnej korupcie sťažovatelia uvádzajú *„počínanie odporcu, ktorý vo štvrtok, tzn. dňa 14.11.2014, osobne zväzal palivové drevo vyslovene a len pre rómskych voličov, ako súčasť svojej volebnej kampane“*.

Sťažovatelia následne namietajú, že voličom zo znevýhodnenej rómskej sociálno-etnickej skupiny hrozil odporca vyst'ahovaním z nájomných bytov vo vlastníctve obce z dôvodu skončenia nájomného vzťahu s nimi a nezaradením do aktivačnej činnosti, ktorú obec realizuje. Na podporu svojich tvrdení sťažovatelia predložili niektoré listinné dôkazy vrátane dôkazov osvedčujúcich podanie trestného oznámenia a označili zoznam svedkov, ktorých navrhujú ústavným súdom vypočuť.

Ako ďalší dôvod, v ktorom má spočívať neústavnosť a nezákonnosť napadnutých volieb, sťažovatelia uvádzajú, že odporca ako súčasný starosta obce *„svojvoľne zmenil volebnú miestnosť v Základnej škole Roztoky, Roztoky č. 61, ktorá ním bola určená v zmysle § 10 ods. 2 zákona o voľbách na Obecný úrad Roztoky, Roztoky č. 84“*, pričom budovy

majú byť od seba vzdialené až 400 m. Uvedenú zmenu mal starosta vykonať až v deň volieb, a nie v lehote ustanovenej zákonom Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách do orgánov obcí“). Sťažovatelia tvrdia, že vzhľadom «na svojvoľnú zmenu volebnej miestnosti starostom - odporcom v deň konania volieb nemožno vylúčiť, že v konečnom dôsledku sa určitá časť z 51 voličov volieb nezúčastnila alebo z dôvodu, že o zmene nevedela alebo ju vzhľadom na vek odradila nutnosť ďalšieho pešieho presunu po obci. Časť voličov mohla z dôvodu veku od účasti na voľbách odradiť poloha pôvodne určenej volebnej miestnosti, ktorá je situovaná na vyvýšenom mieste v obci, avšak títo voliči sa o zmene volebnej miestnosti nemuseli dozvedieť a voliť nešli, pretože starostom - odporcom nebola žiadnym spôsobom táto informácia voličom oficiálne sprostredkovaná...

V sťažnosti opísané porušenia zákona o voľbách, a teda aj označených článkov Ústavy Slovenskej republiky, v tomto prípade vzhľadom na tesný volebný výsledok vo voľbách na post starostu dosiahli celkom zrejme takú intenzitu, že boli spôsobilé ovplyvniť voličov v prospech voľby konkrétneho kandidáta - odporcu, a mali tak priamy a relevantný dosah aj na konečný výsledok volieb starostu obce...

Hrubosť porušenia zákona spočívala v zjavnom a vedomom ignorovaní zákazu volebnej kampane v určitej dobe podľa § 30 ods. 2 volebného zákona a zákazu niektorých aktivít v tej istej dobe podľa § 30 ods. 11 volebného zákona. K porušeniu volebného zákona došlo viacerými činmi, a nie jedným aktom, čiže išlo aj o jeho opakované porušenie. Ustanovenie čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 31 ústavy bolo porušené preto, lebo boli porušené zákonné pravidlá volebnej kampane ako významnej súčasť volieb, ktoré sú jednou zo základných foriem slobodnej súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti. Navyiac, „podplácanie“ voličov je samo o sebe pokrivením slobodnej súťaže politických síl v rámci volieb.».

Napokon sťažovatelia namietajú aj porušenie volebných pravidiel v súvislosti s hlasovaním do prenosnej volebnej schránky, keď opisujú hlasovanie konkrétne uvedenej obyvateľky obce za svoje štyri deti, z ktorých dve nemali byť reálne na voľbách ani prítomné. Zároveň poukazujú na doterajšiu judikatúru ústavného súdu vo volebných veciach, ktorá má ich tvrdenia o neústavnosti a nezákonnosti volieb podporovať (napríklad PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 6/06, PL. ÚS 100/07 a PL. ÚS 32/07).

S prihliadnutím na uvedené sťažovatelia navrhujú ústavnému súdu vydať nález, ktorým budú „*Volby starostu obce Roztoky konané 15. novembra 2014*“ vyhlásené za neplatné.

Spolu s podaním sťažnosti sťažovatelia žiadajú ústavný súd, aby vydal predbežné opatrenie, ktorým bude miestnej volebnej komisii obce Roztoky do rozhodnutia o veci samej uložená povinnosť zdržať sa vydania osvedčenia o zvolení za starostu obce Roztoky M. J.

Uvedený návrh sťažovatelia odôvodňujú verejným záujmom, aby „*v každej dobe zastávala verejnú funkciu osoba, ktorá do nej bola zvolená alebo ináč ustanovená v súlade s právnou úpravou volieb. Na základe údajov uvedených sťažovateľmi a dôkazov, ktoré predložili a navrhli existujú dôvodné obavy, že vo voľbách boli porušené ústava a zákon v rozsahu a spôsobom znamenajúcim pochybnosti a spochybnenie volieb a ich výsledku. Sťažovatelia sú presvedčení, že verejný záujem na výkone funkcie starostu, ktorého mandát vznikol v zákonných a ústavných, teda rozumne nespochybniteľných voľbách, v danom prípade prevažuje nad prípadným zásahom do práv odporcu spočívajúcim v tom, že dočasne nebude vykonávať funkciu starostu.*“.

II.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a preskúmal, či návrh sťažovateľov spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti podľa ustanovení § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

1. Ústavný súd konštatuje, že jeho právomoc konať vo veci je daná čl. 129 ods. 2 ústavy. Súčasne ústavný súd zistil, že sťažnosť podali kandidáti, ktorí vo volebnom obvode získali najmenej 10 % hlasov voličov volebného obvodu a sťažnosť bola podaná v 10-dňovej lehote podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovatelia pritom jasne uvádzajú, akým skutkovým stavom došlo podľa ich názoru k porušeniu pravidiel volieb

vyplývajúcich z ústavy a zo zákona o voľbách do orgánov obcí. Na podporu svojich tvrdení priložili aj listinné dôkazy a označili aj ďalšie dôkazy vzťahujúce sa na napadnuté voľby. Nemožno vylúčiť, že sťažovateľmi namietané porušenie ústavy a zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí ovplyvnilo výsledky volieb na starostu a že pri dodržaní volebných pravidiel starostu by bol za starostu zvolený niektorý zo sťažovateľov.

Keďže ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti nezistil žiadny relevantný dôvod na jej odmietnutie, podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť prijal na ďalšie konanie.

2. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) alebo Trestného poriadku.

Pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by bol výkon súdneho rozhodnutia ohrozený (§ 74 ods. 1 OSP).

Základným predpokladom prípustnosti a opodstatnenosti vydania predbežného opatrenia je okrem iného to, že sťažovateľ tvrdí a osvedčí nevyhnutnosť dočasnej úpravy právnych vzťahov medzi účastníkmi.

Vo vzťahu k sťažovateľmi navrhnutému vydaniu predbežného opatrenia ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní návrhu nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2014